

HaV@eduskunta.fi

LAUSUNTO

23.3.2026

HVK/2026/00626

Viite: Hallintovaliokunnan lausuntopyyntö 18.3.2026

Huoltovarmuuskeskuksen lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi poliisilain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Huoltovarmuuskeskus kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Johdanto

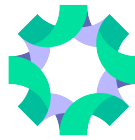
Hallituksen esitys 182/2025 vahvistaa Suomen huoltovarmuutta parantamalla viranomaisten kykyä jakaa ja vastaanottaa tietoa tilanteissa, jotka voivat vaarantaa yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja.

Esitys päivittää keskeisten turvallisuusviranomaisten toimivaltuuksia ja luo aiempaa vahvemman sääntelypohjan varautumiselle, kriisijohtamiselle ja kriittisen infrastruktuurin suojaamiselle.

Lausunnossaan Huoltovarmuuskeskus keskittyy huoltovarmuuteen vaikuttaviin viiteen keskeisimpään asiakokonaisuuteen.

Tiedonvaihdon tehostaminen vahvistaa kansallista huoltovarmuusjärjestelmää

Esitys laajentaa viranomaisten välistä tiedonvaihtoa ja mahdollistaa sen, että poliisi ja muut turvallisuusviranomaiset voivat saada sekä luovuttaa tietoja aiempaa joustavammin rikosten ehkäisyyn ja turvallisuushäiriöiden torjuntaan. Tämä on huoltovarmuuden kannalta ratkaisevaa, koska tilannekuvan oikea-aikaisuus ja eri viranomaisten tiedon yhteen sovittaminen muodostavat koko varautumisjärjestelmän perustan. Tehokas tiedonvaihto tukee energiantuotannon, logistiikan, vesihuollon ja digitaalisen infrastruktuurin jatkuvuutta kaikissa häiriötilanteissa.

Poliisin laajennetut tiedonsaantioikeudet parantavat kriittisten toimintojen suojaa

Esityksen mukaan poliisi voi saada aiempaa täsmällisempiä henkilötietoja myös sosiaali- ja terveydenhuollosta sekä yksityisiltä toimijoilta silloin, kun kyseinen tieto on välttämätöntä vaaratilanteen torjumiseksi. Huoltovarmuuden näkökulmasta tämä parantaa viranomaisten kykyä suojata kriittisiä ammattihenkilöitä, toimitiloja ja palveluita, joiden häiriintyminen voisi heikentää yhteiskunnan toimintavarmuutta. Nopea reagointi ja tilanteeseen oikein mitoitettu viranomaisten suorituskyky häiriötilanteissa parantaa koko väestön turvallisuutta ja kriittisten palveluiden jatkuvuutta.

Kriittisen infrastruktuurin toimijoille tiedonsaantikanava

Huoltovarmuuskeskus ja elinkeinoelämä toimivat yhdessä elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaamiseksi. Hallituksen esitys konkretisoi tätä yhteistyötä luomalla mekanismin, jonka avulla poliisi voi luovuttaa tietoja kriittisille toimijoille esimerkiksi uhkien torjumiseksi tai häiriöiden ehkäisemiseksi. Tämä vahvistaa lainsäädännön kokonaisuutta niin, että myös koko huoltovarmuusjärjestelmä saa käyttöönsä ajantasaisempaa ja täsmällisempää tietoa.

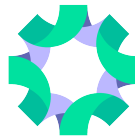
Tämä on merkittävä uudistus, sillä se mahdollistaa viranomaisilta tulevan ajantasaisen tiedon suoran välittämisen energia-, vesi-, liikenne-, tele- ja digitaalisten järjestelmien ylläpitäjille ja palveluntarjoajille. Kriittisen infrastruktuurin toimijoiden mahdollisuus saada viranomaisilta tietoa häiriöistä parantaa heidän kykyään torjua häiriöitä ja ehkäistä vakavia seurannaisvaikutuksia, jotka voisivat heijastua laajasti yhteiskunnan toimintakykyyn. Tämä vahvistaa merkittävästi koko huoltovarmuuden perusrakennetta.

Puolustusvoimille annetaan myös oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja tällaisille toimijoille, jos se on tarpeen kriittisen infrastruktuurin suojaamiseksi. Tämä on huoltovarmuuden kannalta merkittävä uudistus, sillä se yhdistää vahvemmin sotilasviranomaisten toiminnan ja yksityisen sektorin toiminnan toisiinsa.

Huoltovarmuuskeskus nostaa kuitenkin esille, että sillä on lain huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta (107/2026) 21 §:n mukaisesti sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään, oikeus saada pyynnöstä maksutta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:n 1 momentin 1, 4 ja 7 kohdassa tarkoitettulta viranomaiselta tietoa välttämättömän kriittisen infrastruktuurin toimivuuden turvaamiseen liittyen.

Edelleen Huoltovarmuuskeskuksen yhtenä lakisääteisenä tehtävänä on huolehtia huoltovarmuuden ennakointi- ja analyysityöstä sekä ylläpitää säännöllistä tilannekuvaa huoltovarmuuden kannalta kriittisten toimialojen huoltovarmuustilanteesta ja jakaa tilannekuvaa valtioneuvostolle, muille viranomaisille, Huoltovarmuusneuvostolle ja sektoreille, pooleille ja toimikunnille

Viranomaisten välisessä tiedonvaihdossa sekä kriittisen infrastruktuurin toimijoiden tiedonsaantikanavassa tulee ottaa huomioon nämä em. näkökulmat. Samoin on tarkoituksenmukaista rakentaa toimintamalleja, jotka eivät ole päällekkäisiä vaan toisiaan tukevia.

Turvallisuusviranomaisten toimivaltuuksien yhdenmukaistaminen vahvistaa viranomaisvarautumista

Esityksessä päivitetään Rajavartiolaitoksen, Tullin ja Puolustusvoimien tiedonsaantioikeudet vastaamaan poliisin uudistettua sääntelyä. Tämä luo yhtenäisen ja tehokkaan moniviranomaistoimintamallin, joka on välttämätön esimerkiksi rajaturvallisuuden, ulkomaankaupan sujuvuuden ja puolustusvalmiuden kannalta. Tarvittavien tietojen saatavuus oikea-aikaisesti vähentää riskejä toimitusketjujen keskeytymiseen, kriittisten materiaalien saatavuuden heikkenemiseen tai logististen solmukohtien toimimattomuuteen. Näin esitys osaltaan vahvistaa huoltovarmuuden kannalta välttämättömiä strategisia kokonaistoimintoja.

Selkeä tietosuojasääntely luo ennakoitavan toimintaympäristön varautumiselle

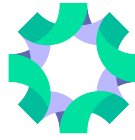
Henkilötietojen käsittelyn ja luovuttamisen täsmällinen sääntely poistaa tulkinnanvaraisuuksia ja varmistaa sen, että viranomaiset voivat toimia nopeasti ja lainmukaisesti myös poikkeuksellisissa tilanteissa. Yhtenäinen ja läpinäkyvä sääntelykehys lisää viranomaisten luottamusta siihen, että varautumis- ja turvallisuustoimet voidaan toteuttaa ilman juridisia epävarmuuksia. Tämä vahvistaa myös koko huoltovarmuusjärjestelmän oikeudellista kestävyyttä ja päätöksenteon ennakoitavuutta, jotka ovat kriisijohtamisen kannalta keskeisiä edellytyksiä.

Yhteenveto

Hallituksen esitys ei ole ainoastaan tekninen tiedonsaantisääntelyn uudistus, vaan se muodostaa johdonmukaisen jatkumon niille toimille, joilla vahvistetaan Suomen huoltovarmuutta nopeasti muuttuvassa ja vaativassa turvallisuusympäristössä.

Tarkasteltavana oleva hallituksen esitys (182/2025) täydentää huoltovarmuuslain (107/2026) kokonaisuutta vahvistamalla erityisesti turvallisuusviranomaisten, mukaan lukien poliisin, tiedonsaanti- ja tietojenluovutusoikeuksia. Esitys selkeyttää lisäksi ne edellytykset, joiden perusteella tietoja voidaan luovuttaa myös yksityisille toimijoille sekä kriittisen infrastruktuurin toimijoille salassapitosäännösten estämättä rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi.

Huoltovarmuuskeskus pitää erityisen myönteisenä sitä, että esitetty sääntely korostaa tiedonsaannin parantamista, kriittisen infrastruktuurin toimintaedellytysten turvaamista sekä viranomaisten toimivaltuuksien selkeyttämistä. Huoltovarmuuskeskuksen näkemyksen mukaan hallituksen esitys vahvistaa kokonaisuutena Suomen huoltovarmuuden kehittämistä ja parantaa koko yhteiskunnan valmiutta vastata monimuotoisiin häiriötilanteisiin ja kriiseihin. Samalla on kuitenkin varmistuttava siitä, että tiedonvaihto viranomaisten välillä kehittyy ja valtionhallinto luo sekä kehittää toimintamalleja, jotka eivät ole päällekkäisiä vaan toisiaan tukevia.

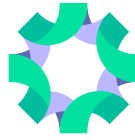
Voimaan saattaminen

Nykyisessä turvallisuusympäristössä pyrkimys saattaa laki mahdollisimman pian voimaan on erityisen tärkeää ja perusteltua.

Lisätietoja antaa johtava varautumisasiantuntija Mauri Vierula (mauri.vierula@nesa.fi, puh. 029 505 1045).

Osaston johtaja

Jaakko Pekki

HVK/2026/00626-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: